

Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 31, No 1 (1980)

Υπεύθυνοι σύμφωνα με το νόμο
ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
 Επισημοποιημένο Σωματείο ανεγερσθέν, άρ. πρ. άποφ. 5410/19.2.1975
 Προεδρείο: Αθήναι.
Πρόεδρος για το έτος 1979:
 Κων. Τυρλιούδης
ΕΚΔΟΤΗΣ: Εκδόεται υπό αιρετής πενταμελούς συντακτικής επιτροπής (Σ.Ε.) μελών της Ε.Κ.Ε.
ΥΠ/ΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ο Πρόεδρος της Σ.Ε. Λουκίας Εφιστάθου, Ζαλοκоста 30, Χαλάνδρι, Τηλ. 6823459
Μέλη Σν/κής Έπ:
 Χ. Παππούς
 Α. Σαϊμένης
 Ι. Δημητριάδης
 Α. Σαρβάντος
 Στατισθείσθαι - Έκδοση: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Ε.Π.Ε.
 Άρ.πρ. 12 - 16 - Αθήναι
 Τηλ. 9217513 - 9214820
ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ: Αθήναι

Ταχ. Διεύθυνση:
 Ταχ. θυρίδα 546
 Κεντρικό Ταχυδρομείο
 Αθήναι

Συνδρομαί:

Έτησια έσωτερικού	δρχ.	300
Έτησια εξωτερικού	*	450
Έτησια φοιτητών ήμεδαπής	*	100
Έτησια φοιτητών αλλοδαπής	*	150
Τιμή έκδοτου τεύχους	*	75
Ίδρυματα κλπ.	*	500

Address: P.O.B. 546
 Central Post Office
 Athens - Greece

Redaction: L. Ffstathiou
 Zalokosta 30,
 Halandri
 Greece

Subscription rates:
 (Foreign Countries)
 \$ U.S.A. 15 per year.

Δελτίον ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
 ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β
 ΤΟΜΟΣ 31
 ΤΕΥΧΟΣ Ι

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ
 1980

Bulletin OF THE HELLENIC VETERINARY MEDICAL SOCIETY

QUARTERLY
 SECOND PERIOD
 VOLUME 31
 No 1

JANUARY - MARCH
 1980

Έπιταγές και έμβάσματα αποστέλλονται έπ' όνόματι κ. Στ. Μάλαρη Κτην. Ίνστ. Ίγυεινής και Τεχνολογίας Τροφίμων, Ίερά όδοσ 75, Τ.Τ. 303 Αθήναι.

Κινητική του ίππου στην ελληνική γλυπτική

M. ΧΙΔΙΡΟΓΛΟΥ

doi: [10.12681/jhvms.21432](https://doi.org/10.12681/jhvms.21432)

Copyright © 2019, M. ΧΙΔΙΡΟΓΛΟΥ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΧΙΔΙΡΟΓΛΟΥ Μ. (2019). Κινητική του ίππου στην ελληνική γλυπτική. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 31(1), 31-32. <https://doi.org/10.12681/jhvms.21432>

ΔΙΑΦΟΡΑ ΘΕΜΑΤΑ MISCELLANEOUS

ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΤΟΥ ΙΠΠΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Υπό

Μ. ΧΙΔΙΡΟΓΛΟΥ*

Σε κάθε ζωντανό δν, ή έκφραση, ή όμορφιά τῶν μορῶν τῆς στάσεως συμπληρώνεται μέ τήν έκφραση καί τήν όμορφιά τῆς κινήσεως. Στά τετράποδα ειδικότερα, ή κίνηση τῶν μελῶν στό βάδισμα ή τό τρέξιμο τραβάει περισσότερο τήν προσοχή μας.

Δύο κατηγορίες ἀνθρώπων εἶχαν ἐνδιαφέρον νά γνωρίσουν αὐτή τή κίνηση στόν ἵππο: οἱ ἐπιστήμονες καί οἱ καλλιτέχνες. Οἱ πρῶτοι γιά νά ἐπιλύσουν όρισμένα προβλήματα ζωϊκῆς μηχανικῆς, οἱ δευτεροί γιά νά ἀναπαράγουν τήν κίνηση όσον τό δυνατό πιό πιστά μέ τόν χρωστήρα ή τήν γλυφίδα. Ἐ οὐ καί ή ἀναζήτηση μεθόδων ή ἐπιστημονικῶν ἐπινοήσεων ἱκανῶν νά ἀποσυνθέσουν τήν κίνηση αὐτῆς ή ἄλλης στάσεως.

Ἐπάρχουν διάφορα μέσα γιά νά ἀποτυπώσουμε «βῆμα πρὸς βῆμα» τίς στάσεις τοῦ ἵππου. Τά κυριώτερα εἶναι αὐτά πού χρησιμοποιοῦν τίς αἰσθήσεις τῆς ἀκοῆς καί τῆς όράσεως, δηλαδή τοὺς ἤχους πού συλλαμβάνει τό αὐτί καί τά ἀχνάρια πού ἀντιλαμβάνεται τό μάτι. Αὐτές οἱ δύο μέθοδοι ἦσαν ή ἀφετηρία τῆς ἀναπαραστάσεως τοῦ καλπασμοῦ στήν Ἐλληνική Γλυπτική.

Ἡ ταχεία αὐτή κίνηση πού τά στοιχεῖα της, πολύ δύσκολα διαχωρίζονται, ἦταν τό κατ' ἐξοχήν θέμα προτιμήσεως, ἀκριβῶς λόγω τῆς ἀσύγκριτης ἐντάσεώς της. Μένουμε δε ἔκθαμβοι μέ τή τέλεια σύμπτωση ἀνάμεσα γλυπτῶν τοῦ Παρθενῶνα καί φωτογραφικῶν ἀπεικονίσεων σέ ζωντανή λήψη.

Τό ἐξασκημένο μάτι τοῦ μεγάλου ἀγαματοποιοῦ ἀποσύνθεσε μονομιᾶς τίς κινήσεις τοῦ καλπασμοῦ καί ὄλο τό μηχανισμό.

Ἐ καλπασμός ἀποδόθηκε στίς διάφορες τέχνες τῆς ἀρχαιότητας σχεδόν μέ μόνιμο σχῆμα: Τά τέσσερα μέλη τεντωμένα καί παράλληλα ἀνά δύο, μόνο οἱ παραλαγές παρεμβαίνουν γιά νά ἐξάρουν λίγο ή πολύ αὐτή τήν ἔκταση καί αὐτό τόν παραλληλισμό.

Στίς ἀρχαῖες ἀπεικονίσεις τοῦ καλπασμοῦ μποροῦμε νά παρατηρήσουμε ὀτι:

1. Ἐ τέχνη, ἀρχαία ή σύγχρονη, εὐρωπαϊκή ή ἀσιατική δημιούργησε τέσσερα μοτίβα καλπασμοῦ.

2. Μόνο ἕνα τέτοιο μοτίβο, αὐτό τῶν ἵπων τοῦ Παρθενῶνα, μέ τό ἕνα πόδι στό ἔδαφος, ἀντιστοιχεῖ σέ φωτογραφική πραγματικότητα.

* Ἐνστιτοῦτο Κτηνοτροφικῆς Ἐρευνας Ἐπ. Γεωργίας Καναδά.

3. Τὸ μοτίβο τοῦ συμμαζεμένου καλπασμοῦ (μέλη λίγο-πολύ διπλωμένα κάτω ἀπὸ τὸ σῶμα) ἦταν ἄγνωστο στὴν τέχνη μέχρι τῆς ἐμφάνισως τῆς φωτογραφίας.

4. Τὸ μοτίβο τοῦ «ἰπτάμενου καλπασμοῦ» δὲν ἀντιστοιχεῖ στὴν πραγματικότητα, δὲν εἶναι παρὰ ἓνα σύμβολο. Ἐπομένως, ἐπινοήθηκε κάποτε (ἀπὸ τοὺς Αἰγίους) καὶ κάθε τέχνη πού τὸ χρησιμοποιεῖ ἔχει ὑποστεί τὴν ἐπίδραση τοῦ πολιτισμοῦ πού τὸ ἐπινόησε.

Πολλοὶ καλλιτέχνες, ἀρνούμενοι τὴν ἐπικουρεία πού τοὺς προσφέρει σήμερα ἡ φωτογραφία, συνεχίζουν νὰ ἐμμένουν σὲ ἀπηρχαιωμένους καὶ συμβατικούς τρόπους πού ὑπερίσχυσαν ἀπὸ αἰῶνες! Μπρὸς σ' αὐτὸ τὸ διάζωμα τοῦ Παρθενώνα καὶ τόσων ἄλλων σύγχρονων ἔργων ἐξίσου διάσημων ὅσον καὶ ἐπιστημονικὰ ἀληθῶν, εἶναι δυνατὸ νὰ ὑποστηρίξουμε πλέον ὅτι, στὴν ἀπειράριθμη ποικιλία τῶν στάσεων πού παρέχει ἡ δύση, δὲν ἀνταποκρίνεται καμιά στὶς αἰσθητικὲς ἀπαιτήσεις τῶν συνθέσεων καὶ στὴν ἀπαραίτητη ἄρμονία τῶν περιγραμμάτων; Εἶναι δυνατὸ νὰ ὑποστηρίξουμε ὅτι ἡ ποικιλία καὶ ἡ ἀληθοφάνεια δὲν συναντιῶνται πούθενά καὶ ὅτι μόνο ἡ φαντασία τῶν καλλιτεχνῶν γνωρίζει νὰ ἐφευρίσκει, ἔξω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, τὰ κατάλληλα στοιχεῖα γιὰ νὰ δώσει τὴν ἐντύπωση τοῦ ἀληθινοῦ;

Χωρὶς τὸ σφικτὸ δέσιμο μὲ τὴν πραγματικότητα, κανένα καλλιτεχνικὸ ἔργο δὲν ἔχει διάρκεια. Φαίνεται σήμερα σὰν αὐτονόητη ἀλήθεια ὅτι, γιὰ τὴν ἀναπαράσταση τῆς κινήσεως καὶ γιὰ ὅλα τὰ ἄλλα, ὁ καλλιτέχνης πρέπει νὰ ἔχει πλήρη ἐλευθερία, μὲ μόνο περιορισμὸ νὰ μὴν παραβιάζει τοὺς νόμους τῆς φύσεως. Κανεὶς δὲν ἀμφισβητεῖ στὸν καλλιτέχνη πού ἐπιθυμεῖ νὰ ἐξάρει ἓνα χαρακτήρα, τὸ δικαίωμα νὰ ὑπερβάλλει τὴ σφοδρότητα τῆς κινήσεως, ὅταν οἱ κινήσεις δὲν ἔρχονται σὲ φανερὴ ἀντίθεση μὲ τοὺς στοιχειώδεις νόμους τῆς φυσιολογίας. Κανεὶς δὲν ἀκπλήσσει λόγου χάρις ὅταν ὁ Φειδίας παραβιάζει τὴ προβολὴ τοῦ μύος γιὰ νὰ δώσει ἔμφαση στὴν καταβαλλόμενη ἐνέργεια, διότι ἡ αἴσθησις τῆς ἄρμονίας καὶ τῆς ἰσορροπίας δὲν τοῦ διαφεύγουν ποτὲ.

Στὴν πομπὴ τῶν Μεγάλων Παναθηναίων, ἡ παρέλαση τῶν ἀρμάτων καὶ οἱ ἵπποι καταλαμβάνουν σημαντικὴ θέση. Ἡ ἀκολουθία αὐτὴ, προχωρώντας κατὰ κύματα συνωθούμεθα καὶ ταραγμένα, φαίνεται νὰ κινεῖται σὲ ἰδανικὴ ἀτμόσφαιρα κάτω ἀπὸ ἓνα οὐράνιο θεσπέσιο φῶς.

Οἱ ἵπποι, ἀναπαριστάμενοι μὲ ὀρμητικὸ καλπασμὸ παρ' ὅτι τέλεια ἰσορροπημένο, ἔχουν τὰ μέλη σὲ θέση τριποδίας (Canter). Μετὰ τὸν Φειδία, ὅλοι οἱ δυτικοὶ καλλιτέχνες, γιὰ νὰ ἀναπαραστήσουν τὸν καλπασμὸ, θὰ ξαναπάρουν τὸ ἀρχαῖο πρότυπο τῆς ἀνορθώσεως σὲ ἑκτασὴ ἢ τῆς ἀνορθώσεως σὲ κάμψη.

Μετάφραση Γαλλικοῦ κειμένου

ὑπὸ Χ. Παπποῦ